

MAAELUMINISTEERIUM

LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 ettevalmistamise toetuse tutvustus

Maaelupoliitika ja analüüsi osakond

4. veebruar 2022

Täna räägime

- **LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 ettevalmistamise toetuse määruse tutvustus:**
  - tingimused, toetuse suurus
  - taotluste menetlemine ja maksmine jm
  - ajakava
- **strateegiate heakskiitmise protsessi ülevaade**
- **ühisstrateegiad**

LEADER eesmärgid 2023–2027

LEADER sekkumise üldeesmärgiks on **maapiirkondades** atraktiivse elu- ja ettevõtluskeskkonna ning aktiivsete ja ühtehoidvate **kohalike kogukondade** terviklik **arendamine** läbi LEADER põhimõtte.

Spetsiifilisteks eesmärgid:

- **ettevõtluse arendamine**, eelkõige uute tasuvate töökohtade ja/või innovaatiliste lahenduste kaudu
- **kohalike kogukondade, elanike ning noorte tulevikuliidrite võimestamine**
- **teenuste kättesaadavuse parandamine**, sh läbi kogukonnateenuse arendamise
- **keskkonna- ja kliimasõbralike** (sh bio- ja ringmajandust propageerivate) lahenduste välja töötamine ja rakendamine
- **maaelu positiivse kuvandi säilitamine ja propageerimine**, sh arukate külade edendamine.

LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 ettevalmistamise toetuse määrus

Ajakavast

- Määrus allkirjastati **02.02.2022**, 03.02.2022 avaldati Riigi Teatajas
- Määrus jõustub **06.02.2022**
- PRIA otsustab taotlusvooru ajakava. **Taotlusvoor eeldatavasti 15.03 - 31.03.2022** (e-PRIA-s)
- Tegevusrühmasid **teavitatakse** taotlusvooru ajakavast
- Info avaldatakse **PRIA veebilehel ja Ametlikes Teadaannetes**

Nõuded kohalikule tegevusrühmale ja tegevuspiirkonnale (1)

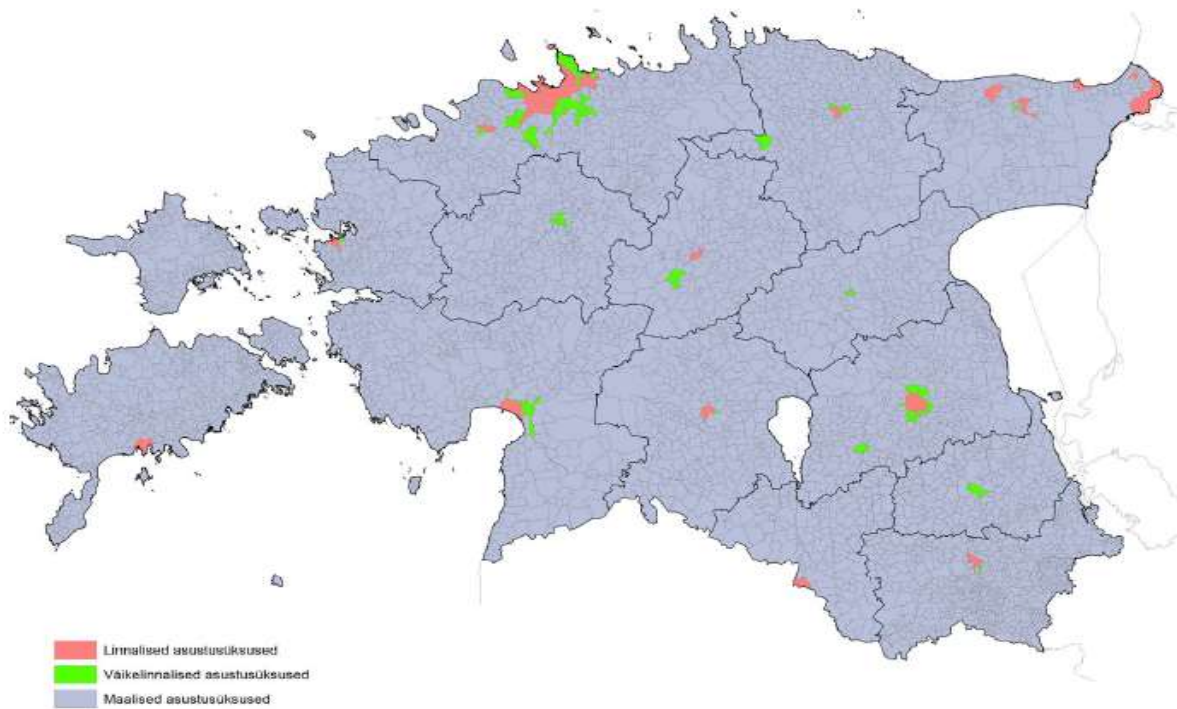
- toetust saab taotleda kohalik tegevusrühm (MTÜ)
- tegevuspiirkond on kohaliku tegevusrühma liikmeks olevate valdade, sh vallasiseste linnade ja linnade territoorium, mis asub **maalises ja väikelinnalises asustuspiirkonnas**
- tegevuspiirkonna **elanike arv on 10 000 kuni 150 000** (Statistikaameti 1.01.2021. a andmed)
- tegevuspiirkonna elanike arvus on lubatud põhjendatud erandid, mille aluseks on kohaliku tegevusrühma saarelisus, kultuurilis-etniline eripära või tegevuspiirkonna asustustihedus suurusega alla kümne elaniku ruutkilomeetril.
- tegevuspiirkonna moodustavad ühiste **majanduslike, kultuuriliste ja sotsiaalsete huvidega vallad ja linnad**, mille territooriumid kuuluvad samasse **geograafilisse piirkonda**

Nõuded kohalikule tegevusrühmale ja tegevuspiirkonnale (2)

- MTÜ liikmeks peab olema vähemalt **kaks kohaliku omavalitsust**, vähemalt üks sama kohaliku omavalitsuse territooriumil tegutsev **äriühing või füüsilisest isikust ettevõtja** ja vähemalt üks **mittetulundusühing või sihtasutus**
- **tegevuspiirkonna piirid** ühtivad selle liikmeks oleva kohaliku omavalitsuse piiridega, välja arvatud seal, kus kohalik omavalitsus kuulub **mitmesse tegevusrühma**
- kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkond **ei tohi kattuda teise kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkonnaga**
- MTÜ on avatud **uute liikmete vastuvõtmiseks**.

Linnalised, väikelinnalised ja maalised asustusüksused

Joonis 1. Linnalised, väikelinnalised ja maalised asustusüksused

Allikas: Statistikaamet, https://metaweb.stat.ee/get_classificator_file.htm?id=4601614&siteLanguage=ee

Linnalised asustusüksused

Keila linn

Maardu linn

Laagri alevik

Haabersti linnaosa

Kesklinna linnaosa

Kristiine linnaosa

Lasnamäe linnaosa

Mustamäe linnaosa

Nõmme linnaosa

Pirita linnaosa

Põhja-Tallinna linnaosa

Haabneeme alevik

Miiduranna küla

Pärnamäe küla

Viimsi alevik

Jõhvi küla

Jõhvi linn

Ahtme linnaosa

Järve linnaosa

Narva linn

Sillamäe linn

Järve küla

Paide linn

Haapsalu linn

Rakvere linn

Pärnu linn

Kudjape alevik

Kuressaare linn

Tartu linn

Valga linn

Viljandi linn

Võru linn

Nõuded tegevuskavale

- **Koos taotlusega tuleb esitada tegevuskava** (üldkoosolekul vastu võetud)
- **Tegevuskava peab sisaldama:**
  1. **Tegevus** (koolitus, seminar vms) koos kirjeldusega, lisaks tegevuse:
    - eesmärk
    - soovitud tulemused
    - põhjendus, kuidas tegevus aitab kaasa strateegia koostamisele
  - 2) **Eeldatav ajakava** (nt kuu, kvartal)
  - 3) **Eelarve**
- Tegevuskava **võib muuta** kuni strateegia väljatöötamiseni.
- Tegevuskava muudatus võetakse vastu **tegevusrühma üldkoosoleku või juhatuse otsusega**.
- **PRIA tuleb teavitada tegevuskava muudatusest, välja arvatud** tegevuste elluviimise eelarve osas (kuna rakendatakse lihtsustatud kulumeetodit).
- Muudatus võib olla näiteks töötubade, koolituste või muude ürituste arvu, eesmärgi muudatus vms.

Nõuded strateegiale (1)

- Kohalik tegevusrühm töötab oma tegevuspiirkonna kohta välja **strateegia**.
- **Minimaalne** ajavahemik strateegia **rakendamiseks on** strateegia heakskiitmisest kuni **31. detsembrini 2027**.
- **Strateegia hilisem** rakendamine võib olla kuni **31.12.2029**.

Strateegia nõuded:

- vastab LEADER sekkumise üldeesmärkidele
- kui strateegia panustab Euroopa Sotsiaalfond+ või muu asjakohase fondi eesmärkidesse, peab strateegia sisaldama nimetatud fondi eesmärke ning see osa tuleb strateegias eraldi kirjeldada
- strateegia võtab arvesse kohalikke vajadusi, potentsiaali ning sisaldab innovaatilisi elemente kohalikus kontekstis, võrgustumist ning koostööd
- strateegia sisaldab tegevuspiirkonna geograafilist ja elanike kirjeldust, sealhulgas nende tulevikuproгноosi trende
- *Jätkub...*

Nõuded strateegiale (2)

- strateegia sisaldab ülevaadet kogukonna **kaasamise protsessist**
- strateegia sisaldab tegevuspiirkonna **arenguvajaduste ja potentsiaali analüüsi**, sealhulgas tugevuste, nõrkuste, võimaluste ja ohtude ülevaadet
- strateegia on sidus asjaomaste **valdkondlike ja piirkondlike arengukavadega**
- strateegia kirjeldab strateegia **eesmärke ja püstitatavaid tulemusi** koos sihtväärtustega
- strateegia sisaldab planeeritavate **meetmete loetelu ja kirjeldust** (ehk strateegia elluviimise kava meetmed)
- strateegia sisaldab **juhtimise, seire ja hindamise korra kirjeldust**, mis näitab kohaliku tegevusrühma suutlikkust strateegiat rakendada
- strateegia **sisaldab rahastamiskava**, vajadusel erinevate asjakohaste fondide lõikes.

Toetatavad tegevused

- Strateegia ettevalmistamise toetust antakse **kindlasummalise maksena** (inglise k *lump sum*).
- Kindlasummalise makse puhul on tegemist lihtsustatud kuluvõimalusega.
- **Kuludokumente PRIA-le ei esitata** (kuid on säilitamiskohustus).
- *Lump sum* kasutamiseks on vajalik muuta Eesti maaelu arengukava 2014–2020.

- **Toetatavad tegevused**

- 1) tegevuspiirkonna sidusrühma **võimestamine ja koolitamine**
- 2) tegevuspiirkonda käsitleva **uuringu tellimine**
- 3) tegevuspiirkonna sidusrühmaga **konsultatsiooni pidamine või eksperthinnangu tellimine**
- 4) kohaliku tegevusrühma **toimimine**.

Tegevuste elluviimist **ei või alustada** varem kui taotluse esitamise päevale järgneval päeval, **välja arvatud**, mida kohalik tegevusrühm peab tegema enne taotluse esitamist:

- **elanikele teabe avalikustamine** enda taotluse esitamise kavatsuse kohta
- võtma üldkoosoleku otsusega vastu **tegevuskava**

Riigihangete seaduse kohaldamine

- **Kohalik tegevusrühm peab hanke korraldamisel järgima riigihangete seadust, kui ta on hankija riigihangete seaduse § 5 tähenduses.**
- **Kes on hankija RHS § 5 tähenduses?**

Kohalik tegevusrühm, kes **rakendab** kohaliku arengu strateegiat maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määruse nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus“ alusel.

Toetuse suurus (1)

- Strateegiate koostamise toetamiseks on kavandatud **1 800 000 eurot**.
- Kohaliku tegevusrühma toetus leitakse **kolme näitaja alusel**:
  1. toetuse esimene osa: **34 500 eurot** tegevusrühma kohta
  2. toetuse teine osa oleneb tegevusrühma tegevuspiirkonna **elanike arvust**
  3. toetuse kolmas osa oleneb tegevusrühma tegevuspiirkonna **pindalast**

Toetuse suurus (2)

Teine osa toetusest on võrdelises sõltuvuses kohaliku tegevusrühma **tegevuspiirkonna elanike arvuga**.

Kohaliku tegevusrühma toetuse teise osa suurus on:

- 1. alla 16 000 elanikuga tegevuspiirkonna puhul 11 000 €**
- 2. 16 000 – 32 000 elanikuga tegevuspiirkonna puhul 18 000 €**
- 3. 32 001 – 40 000 elanikuga tegevuspiirkonna puhul 25 000 €**
- 4. üle 40 000 elanikuga tegevuspiirkonna puhul 35 000 €**

Toetuse suurus (3)

Kolmas osa toetusest on võrdelises sõltuvuses kohaliku tegevusrühma **tegevuspiirkonna pindalaga**.

Kohaliku tegevusrühma toetuse kolmanda osa suurus on:

- **alla 1000 ruutkilomeetri** suurusega kohalik tegevusrühm **5 000 €**
- **1000–1500 ruutkilomeetri** suurusega kohalik tegevusrühm **10 000 €**
- **1501–2000 ruutkilomeetri** suurusega kohalik tegevusrühm **18 000 €**
- **2001–2500 ruutkilomeetri** suurusega kohalik tegevusrühm **23 000 €**
- **üle 2500 ruutkilomeetri** suurusega kohaliku tegevusrühma toetus on **35 000 €**

Toetuse taotlemine ja taotluse menetlemine

- kui kohalik tegevusrühm, taotlus ja toetatav tegevus vastavad nõuetele, **rahuldatakse kõik nõuetele vastavad taotlused** s.t määratakse toetus
- PRIA teeb taotluse rahuldamise otsuse või taotluse rahuldamata jätmise otsuse **90 tööpäeva** jooksul arvates **taotluste vastuvõtu lõppemise tähtpäevast**
- **AGA:** haldusorgan peab haldusmenetluse § 5 lõike 4 kohaselt tegutsema **viivituse**ta
- **toetus makstakse kahes osas**

Toetuse maksmine / maksmisest keeldumine

Toetus makstakse kahes osas **kindlasummalise maksena**.

Esimene osa

- **50%** taotluse rahuldamise otsuses **määratud toetuse suurusest**
- PRIA kannab toetusraha arvelduskontole **10 tööpäeva** jooksul otsuse tegemisest

Teine osa

- tuleb esitada strateegia **kavand + tegevuskava täitmise ülevaade (hiljemalt 31. okt 2022)**
- PRIA teeb toetuse teise osa maksmise otsuse ja kannab toetusraha arvelduskontole **20 tööpäeva** jooksul strateegia **kavandi ning tegevuskava täitmise ülevaate** saamisest
- **strateegia kavandis** tuuakse ülevaade tegevuspiirkonnast, esmane sisukord ning see osa strateegia tekstist, mis kavandi esitamise hetkeks valmis on
- teise osa maksmiseni ei tohi olla maksuvõlga (või on ajatatud)

Toetuse saamisega seotud kohustused (1)

1) Avalikustada tegevuspiirkonna elanikele info

- toetuse taotluse esitamise
- ja strateegia ettevalmistamise kavatsuse kohta.

Info avalda **elanikele kättesaadavas väljaandes ning tegevusrühma veebilehel** vähemalt **kaks nädalat** enne taotluste vastuvõtu tähtaja algust.

2) korraldada **avalik üritus** tegevuspiirkonnas strateegia koostamise alustamise kohta

3) **teavitada** avalikkust strateegia koostamisega seotud üritustest **enne** selle toimumist oma veebilehel

4) teavitada, et tegevus viiakse ellu Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) **toetuse abil** + **kasutada EL ja Eesti LEADERi logo ning EL embleemi.**

Toetuse saamisega seotud kohustused (2)

5) esitada strateegia **kavand koos tegevuskava täitmise ülevaatega** PRIA e-teenuse keskkonna kaudu PRIA-le **hiljemalt 31. oktoobriks 2022**

6) esitada **nõuetele vastav väljatöötatud strateegia** PRIA-le e-teenuse keskkonna kaudu **hiljemalt 31. märtsiks 2023** koos kohaliku tegevusrühma üldkoosoleku otsusega strateegia vastuvõtmise kohta

7) **avalikustada** strateegia koostamisega seotud üldkoosoleku, juhatuse või muu organi koosoleku protokollid oma veebilehel

Strateegia ettevalmistamise toetuse ülevaatlik ajakava

**Määruse
jõustumine**

Taotlusvoor.
Tegevusrühm
esitab e-PRIA-s
taotluse koos
tegevuskavaga

PRIA menetlus

**Toetuse esimese
osa makse (50%)**

Tegevusrühm
esitab **strateegia
kavand +
tegevuskava
täitmise
ülevaade**

**Toetuse teise
osa makse
(50%)**

Tegevusrühm
esitab **strateegia
PRIA-le** (koos
kohaliku
tegevusrühma
üldkoosoleku
otsusega
strateegia
vastuvõtmise
kohta)

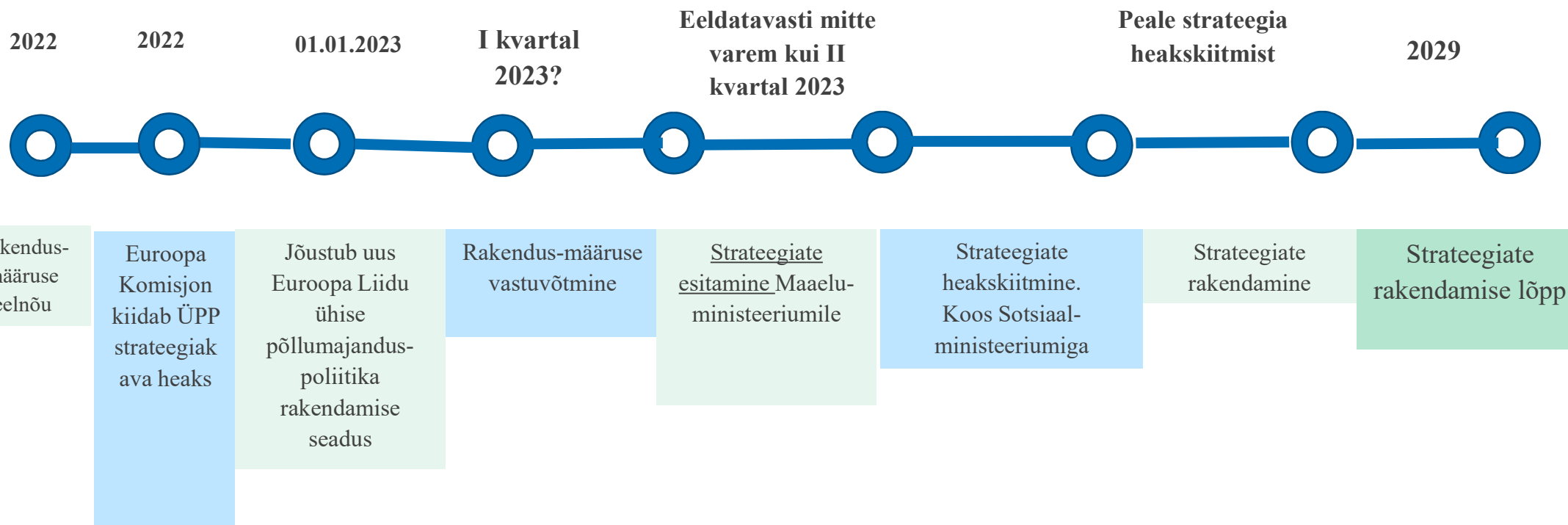
Strateegia ettevalmistav toetus lõppeb strateegia esitamisega PRIA-le

- hiljemalt **31.03.2023** esitab tegevusrühm **strateegia PRIA-le** (koos kohaliku tegevusrühma üldkoosoleku otsusega strateegia vastuvõtmise kohta)
- Toetust antakse kindlasummalise maksena **ning EL õigusest tuleneb kohustus täita määruses seatud eesmärk**
- **KINDLASTI ESITADA & MITTE HILINEDA**

Strateegiate heakskiitmine (eelnõu)

- **Kohalik tegevusrühm esitab vastuvõetud strateegia heakskiitmiseks Maaeluministeeriumile**
- Seejuures ei ole keelatud strateegias teha muudatusi (peale PRIA-le ja enne Maaeluministeeriumile esitamist)
- **Maaeluministeerium teeb kohaliku arengu strateegia heakskiitmise otsuse või heaks kiitmata jätmise otsuse.**
- **Strateegiad kiidetakse heaks koostöös Sotsiaalministeeriumiga**
- **Strateegiate heakskiitmiseks on vaja:**
  - uue Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse jõustumine (eeldatavasti alates 01.01.2023)
  - rakendusmäärust.
- **Strateegiate heakskiitmine eeldatavasti mitte varem kui 2023. a II kvartal?**

Strateegiate heakskiitmise/rakendamise ülevaatlik ajakava

Strateegiate rakendamine: kohaliku arengu juhitud kohalik areng ehk CLLD rakendamine (1)

Seni on Eestis kogukonna juhitud kohalikku arengut rakendatud Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi vahenditest LEADER sekkumise kaudu.

Perioodil 2021-2027 on võimalus seda lähenemist laiendada **ka Euroopa Sotsiaalfond+ rahastatavatele järgmistele tegevustele. ESF+ rakendamine on vabatahtlik.**

Kui strateegia panustab **Euroopa Sotsiaalfondi+** peab **strateegia sisaldama** nimetatud fondi eesmäärke **ning see osa tuleb strateegias eraldi kirjeldada.**

Tegemist on **ühisstrateegiaga.**

Perioodil 2021-2027 on võimalus seda lähenemist laiendada **Euroopa Sotsiaalfond+ rahastatavatele järgmistele tegevustele:**

- 1) pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine ning hoolduskoormuse leevendamine
- 2) inimväärikuse tagamine ning sotsiaalse kaasatuse suurendamine

Kohaliku arengu juhitud kohalik areng ehk CLLD rakendamine (2)

- Strateegia rakendamiseks on kohalikule tegevusrühmale ette nähtud toetus jooksvateks ja elavdamise kuludeks. S.t toetus strateegia rakendamisega seotud seire, hindamise ja juhtimise kuludeks, sh organisatsiooni personali ja halduskuludeks ning piirkonna elavdamiseks.
- Toetus jooksvateks ja elavdamise kuludeks on kuni **20%** strateegia rahastamise eelarvest. Kui tegemist on **ühisstrateegiaga**, on ette nähtud jooksvateks ja elavdamise kuludeks kuni **25%**.
- Toetatud projektide väljamaksed ja seire toimuvad fondispetsiifiliste reeglite järgi.

Kohaliku arengu juhitud kohalik areng ehk CLLD rakendamine (3)

Üks strateegia. Erinev taotlemine

Euroopa Maaelu

Arengu Põllumajandusfond

- Taotlemine **e-PRIA-s**
- **Õigusloome:** Maaeluministerium

Sotsiaalfond+

- Taotlemine Riigi Tugiteenuste Keskuses (RTK) **etoetus.strukturifondid.ee**
- **Õigusloome:** Sotsiaalministerium ja Riigi Tugiteenuste Keskus

MAAELUMINISTEERIUM

Aitäh!